

ПРОТИДІЯ НЕЗАКОННОМУ ПЕРЕМІЩЕННЮ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ ТОВАРІВ

Нетьяга В. В.

*аспірант кафедри кримінального права та кримінології
Університету державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Київська обл., Україна*

Серед низки напрямів сучасної кримінальної політики України та інших країн особливого значення набуває протидія незаконному переміщенню через митний кордон товарів. Контрабанда завжди сприймалась суспільством як явище протиправне й суспільно небезпечне, що несе загрозу для економічних інтересів країни, громадської безпеки, норм моралі, безпеки життя, здоров'я населення та національної безпеки держави загалом.

В судовій практиці кваліфікується контрабанда як закінчене кримінальне правопорушення при виявленні факту фіктивності відповідних документів на предмети під час митного огляду. Тобто приховування товарів від митного контролю практично унеможлиблює подальше переміщення їх через митний кордон України.

Ймовірно, через це В. А. Владимиров вважав, що контрабанда є закінченим кримінальним правопорушенням з моменту допущення спроби з приховуванням перемістити через державний кордон ті або інші предмети і цінності, тобто фактично з моменту замаху [1, с. 79].

У постанові Пленумом Верховного Суду України (п. 8) звертається увага, що це кримінальне правопорушення вважається закінченим з моменту незаконного переміщення предметів контрабанди через митний кордон України. Замах на контрабанду має місце, якщо її предмети виявлено до переміщення через митний кордон України (під час огляду чи переогляду товарів, транспортних засобів, ручної поклажі, багажу або особистого огляду тощо) [2].

Так, Оболонський районний суд м. Києва особу визнав винною у вчиненні закінченого замаху на контрабанду, тобто переміщення через митний кордон України з приховуванням від митного контролю культурних цінностей – одиниць творів живопису, вказавши у митних деклараціях неправдиві відомості, що предмети живопису є копіями картин. Однак згідно з висновком експерта КНДЕКЦ МВС України останні визнані об'єктами матеріальної та духовної культури, відносяться до культурних цінностей і являються типовими зразками художньої культури [3].

Однак нам здається таке тлумачення неповним і пропонуємо викласти в такій редакції, аби контрабанда, вчинена при вивезенні

товарів або інших предметів, вважалась закінченим кримінальним правопорушенням з моменту виявлення недостовірності відомостей, зазначених особою у раніше поданій ним митної декларації, а у разі, якщо недостовірність відомостей не було виявлено, то з моменту припинення інших дій, спрямованих на вивезення предметів, якщо такі дії вчинені протиправними способами, що досягалося виведення предметів з-під митного контролю.

Зокрема, А. А. Федосєєв писав, що контрабандою не завжди вважається, переміщення різних предметів через державний кордон, оскільки в більшості випадків контрабанда виявляється до вчинення її остаточного переміщення. Не зовсім логічно вимагати, аби предмети були переміщені через кордон, адже митні органи виконують свої функції на території своєї країни. Для наявності в діях особи складу контрабанди значення має сам факт переміщення товарів через кордон з порушенням встановленого порядку [4, с. 87]. Підтримував цю позицію Д. В. Коземаслов, вказуючи, що якщо для визнання контрабанди закінченою при вивезенні потрібно факт перетину кордону, то митні органи ніколи не зможуть притягнути особу за вчинення контрабанди на стадії закінченого кримінального правопорушення, оскільки митні органи здійснюють свої функції на території країни [5, с. 79].

Отже, ми приходимо до висновку, що контрабанда при ввезенні товарів або інших предметів на митну територію України вважається закінченим кримінальним правопорушенням з моменту фактичного перетину предметами митного кордону України, оскільки у такому випадку спочатку відбувається переміщення цих предметів через відповідний кордон, тільки після цього митні органи здійснюють перевірку законності переміщення.

Висновки. Отже, зі змісту диспозиції ст. 201 КК України і роз'яснень Пленуму Верховного Суду України стає зрозуміло, що наразі моментом закінчення контрабанди є фактичне переміщення предметів через митний кордон України. Тому в разі, коли предмети були ввезені та територію України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, дії особи, яка незаконно перетнула митний кордон України необхідно кваліфікувати за ст. 201 КК України без посилання на ст. 15 КК України як закінчений кримінальний правопорушення незалежно від того, чи був кримінальний правопорушення виявлений безпосередньо після перетину митного кордону; під час перебування предмета під митним контролем: до початку митного оформлення, під час чи після його завершення; по закінченню митного контролю. Водночас, якщо досліджуване кримінальне правопорушення виявлено під час митного контролю, то матимемо закінчений замах на контрабанду (ч. 2 ст. 15 ст. 201 КК України).

Література:

1. Государственные преступления / В. А. Владимиров и др. Москва : Вища школа, 1961. 214 с.
2. Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил : постанова Пленуму Верховного Суду України від 03.06.2005 р. № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-05#Text> (дата звернення: 21.05.2021).
3. Вирок Оболонського районного суду м. Києва від 4 берез. 2019 р., судова справа № 756/7687/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80282553> (дата звернення: 21.05.2021).
4. Федосеев А. А. Понятие контрабанды по советскому таможенному и уголовному праву. *Правоведение*. 1962. № 1. С. 81–92.
5. Коземаслов Д. В. Контрабанда: уголовно-правовые аспекты : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Москва, 2002. 183 с.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Олійник О. С.

*доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ
м. Київ, Україна*

Реформування органів кримінальної юстиції. Реформування органів кримінальної юстиції може бути здійснено успішно виключно у разі реалізації комплексного підходу, що буде включати формування системи органів дізнання, досудового розслідування та внесення змін до кримінального процесуального законодавства з метою забезпечення засад незалежності правоохоронних органів, ефективного контролю та залучення громадян до судочинства.

Основні напрямками реформування доцільно провести на наступних напрямках:

1. Розширення форм здійснення кримінального провадження;
2. Формування система органів дізнання та досудового розслідування;
3. Формування чітких засад досудового розслідування;
4. Розмежування та конкретизація форми здійснення нагляду за досудовим розслідуванням прокурорами;